

Elemy Sándor. Az írva-olvasás tanmódszere kritikai világitásban. 135 l.
Ára 80 kr.

Elemy azt bizonyítgatja, hogy ne együtt tanítsuk az írást és olvasást, hanem külön, előbb az olvasást s azután az írást. Ebben a kérdésben elég élénk vita indult meg a nevelésügyi lapokban; ennek a vitának a főbb pontjait szedte most össze a «reformer» egy füzetbe, természetesen úgy, hogy az ő «eszméjének» igazsága tűnjék ki. Kiváló szeretettel emlegeti a praxist és gunyolódva a tudományosan képzett ellenfélt. Arról a pædagogiai tapintatról, melyben mind a kettő egyesül, nem szívesen hall egyetmást. — Az egész kérdés már talán nagyon nagyra is van fúva; semmi nagyobb okunk sincs arra, hogy az írást és olvasást együttesen ne tanítsuk továbbra is; de az sem tagadható, hogy gyermekeink egy évben olvasni, másik évben írni megtanulnak. De az igaz, hogy elemi iskoláinkban sem vesztegethetjük az időt, s hogy az írás — alapjában rajzolás — békességben megfér az olvasással.

Ha nem követjük is Elemyt, de a sokoldalú vitát ismertető könyvét elolvasásra méltónak tartjuk és ajánljuk annnyival inkább, mert szerzőművének tiszta jövedelmét a magyar tanítók házáának szánta. U.

VEGYESEK.

— **Népiskolai tanterv.** A székes főváros által fentartott népiskolák számára új tanterv készült. — A közokt. bizotmány határozata szerint egy a kebeléből kiküldött és szakférfiakkal kibővített albizottsága legközelebb megkezdi tanácskozásait, s azok befejeztével jelentés fog tétetni a közokt. miniszterhez.

— **Az iparos tanoncziskolák** új tantervét a főváros iskoláiban most hajtják végre. A szakrajzolás körül különösen elismerésre méltó buzgalmat fejtenek ki az egyes tantestületek. Ez idő szerint a szaklapokban és értekezleteken élénk és tanulságos eszmecsere folyik. Kétséget sem szenved, hogy inasiskoláinkban a gyakorlati irány biztosítva van és legközelebb az egyes munkanemek szerinti csoportosítás nemcsak az egyes osztályokban, hanem az iskolákban is meg fog történni. Ezzel azután az iparoktatás a főváros területén szakszerű jelleggel fog érvényesülni. Az iparos tanoncziskolák szervezetét illetőleg azonban a tanács nem fogadta el a közokt. miniszterium szabályzatát és így legközelebb az iparbizottság hozzálát a mostani szervezet átdolgozásához.

— **Budapest népoktatási állapota** évről-évre tetemes haladást tüntet fel és így természetes, hogy a fentartási költségek is emelkednek. A jóváhagyott költségelőirányzat szerint a szorosan vett községi elemi népiskolák fentartására 1.406,620 frt, a polgári iskolákra 500,330 frt, az óvodákra 25,000 frt, az inasiskolákra 166,080 forint, iskola-építkezésekre 3.582,900 frt van előirányozva. A népoktatási törvény végrehajtása átlag 5.670,508 frt kiadással jár ez idő szerint. — Középiskolát a főváros csak kettőt tart fenn és pedig két főreáliskolát 174,256 frt kiadással. — Tandij és beiratás czimén szedetik a tanulók után a reáliskolákban 27,800 frt, a polg. iskolákban 74,425 frt, az elemi iskolákban 57,875 frt.

— **A fővárosi tanszemélyzet fizetésének rendezése tárgyában** a közgyűlés egyhangú határozatát, fájdalom, eddigelé a belügyminiszterium jóvá nem hagyta, pedig a költségvetésben a fedezetről gondoskodva van. Hiszszük és reméljük, hogy a közgyűlés ragaszkodni fog határozatának végrehajtásához és így a sokáig vajdó ügy végre valahára elintézést fog nyerni. A javaslat szerint az illetmények a következők lennének:

Reáliskolai igazgató 2000 frt fizetés, lakás vagy 600 frt lakbér, 200 frt igazg. díj és 200 frt 5 éves pótlék.

Polgári igazgató 1700 frt fizetés, lakás vagy 510 frt lakbér, 200 igazg. díj és 170 frt 5 éves pótlék.

Elemi igazgató 1400 frt fizetés, lakás vagy 420 frt lakbér, 100 igazg. díj és 140 frt 5 éves pótlék.

Reáliskolai tanár I. 1700 frt fizetés, 510 frt lakbér, 170 frt 5 éves pótlék; II. 1400 frt fizetés, 420 frt lakbér; III. 1200 frt fizetés, 360 frt lakbér.

Polg. isk. tan. I. 1500 frt fizetés, 450 frt lakbér, 150 frt 5 éves pótlék; II. 1200 frt fizetés, 360 frt lakbér; III. 1000 frt fizetés, 300 frt lakbér.

Elemi isk. tan. I. 1100 frt fizetés, 330 frt lakbér, 110 frt 5 éves pótlék; II. 800 frt fizetés, 240 frt lakbér; III. 600 frt fizetés, 200 frt lakbér.

Az elemi iskoláknál egy-egy segédtanító is alkalmaztatik 600 forint fizetéssel, a kit 3 év multával hivatalból r. tanítói állásra léptetnek elő. Minden fővárosi alkalmazott a III-ik fizetési fokozatban 3 évig, a II-ikban négy évig marad. — A reál- és polg. isk. igazgató heti 10, az elemi igazgatók heti 20 órára kötelezhetők, a tan-

órák 18, a polg. tanítók 20, az elemiek 26 heti tanítási órára kötelezhetők. Óratöbbletért a polg. iskoláknál 60 frt, az elemiénél 40 forint jár.

† **Somogyi Rudolf** budapesti ref. főgymn. legrégebb tanára, társaságunk kültagja múlt évi december hó 25-ikén, 55 éves korában Budapesten elhunyt. Mint buzgó, lelkiismeretes és szakavatott tanár sokak hálás megemlékezését biztosította magának. Értékes könyvtárát a nagykőrösi ref. főgymnasiumnak hagyományozta. Dóczy Imre debreczeni ref. főgymn. igazgató sógorát gyászolja az elhunytban. Áldott legyen emlékezte.

— Új könyv a pályaválasztásról. Egy francia folyóiratban olvasom, hogy Párisban A. Colin-nél legújabbán a következő mű jelent meg: *Professions et Métiers, Guide pratique pour le choix d'une carrière, à l'usage des familles et de la jeunesse, publié sous la direction de M. Paul Jacquemart, inspecteur général de l'enseignement technique au Ministère du commerce et de l'industrie. Tome I.: professions libérales, 1000 pages, 10 fr. Tome II.: professions manuelles, industrielles et commerciales, 1100 pages, 10 fr.* A kik eddigelé netalán kételkedtek volna abban, hogy *Ferenczy József* «Életpályáival» szükséges és hasznos munkát végezett, azoknak ime a bizonyíték arra, hogy ily tájékoztató műveknek szükségét nálunknál nagyobb nemzetek is érzik s a megírást előkelő hivatalos egyéniségek sem fitymálják. kf.

— Egy híres tanárról. Gabriel Monod, kinek «*Renan, Taine, Michelet*» cz. könyve csak nemrég jelent meg, a *Revue des deux mondes* karácsonyi számában a «*Michelet, professeur à l'école normale: 1827—1838*» című komoly és tartalmas cikkben foglalkozik e híres francia történetíró életének egyik fontos időszakával. Most, hogy a tanárképzés kérdése nálunk ismételve napirendre került, kettős érdeklődéssel olvasuk egy a régi jobb korban megindult híres pálya tövises kezdeteit. Michelet télen reggel 7—8 közt tartott előadásokat a philosophiából és a történelemből a jövődő professoroknak, «kik a szolga bejelentése után egyenként, gyertyával kezükben s álmos szemmel haladtak a sötét, kopott folyosón keresztül az előadó terembe, hol azonban, mihelyt Michelet megkezdte előadását, nyomban elfeledték a fáradságot, hideget s a nyomorult helyiség nedves kopaszságát». Michelet a történelemnek és a philosophiának egységét vallotta s ezt előadásaiban is érvényesíteni igyekezett. Ő volt az első Franciaországban, ki az egyetemes történelem czéljaira kézirat forrásokra utált és azokhoz folyamodott. 1830-ban leváltári főnökké nevezetvén ki, ez időtől fogva minden tevékenységét a *Histoire de France* cz. nagy munkájának szentelte, melyből 1833-ban két kötet

jelent meg. «Könyveibe és kézirataiba temetkezve, a legnagyobb visszavonultságban élt, kerülte a nagyvilági összejöveteleket és ajtaját is csak néhány régi jó barátjának s titkárainak nyitotta meg, kiknek délbent kiesztyván a napi munkát, velök ebédelt.» Tanítványainak körében, kiknek fényes sorában ott találjuk e neveket: Vacherot, Jules Simon, Duruy Germain, Wallon . . ., valóságos iskolát nevelt és barátainak tekintette, munkatársaivá képezte. «Tanítványaim társasága, írja, megnyitotta, kitágította szívemet. Ezen ifjú nemzedékek, kik hittek bennem, szeretetreméltóságuk és bizalmuk által kiengeszteltek az emberiséggel . . . A nélkül, hogy tudták volna, végtelen szolgálatot tettek nekem. Ha mint történetíró, különös érdemem volt, mely fenkölt elődeim mellé helyezett, ezt a tanításnak köszönhetem, mely nekem barátság volt. Mások mélyek, okosak, ékesszólóak lehetnek, én bennem a szeretet volt több».

Ezen szép s eredményes működésnek 1834-ben véget vetett Michelet és Cousin versenygése, ki ez időtájt az École normale főfelügyelőjévé neveztetett ki.

Michelet működésének súlypontját ezután a Sorbonne-ba, majd 1838. óta a Collège de France-ba tette át és az École normale-ban volt tanítványai foglalták el helyét.

A Monod tanulmányából fent közölt intimebb részletek meglepően bizonyítják, hogy — bár kivételesen — a nagy tudós összeegyeztethető a jó tanárral. Őszintén óhajtjuk, hogy ez a vámházkörüli internátus közelgő korszakában nálunk is minél gyakrabban előforduljon. *kf.*

— *L'école normale supérieure en 1848* címmel írja le *Mesières* Alfréd akadémikus a *Revue des deux mondes*-ban visszaemlékezéseit a 48-as párisi forradalomról és polgárháborúról, melyekben önmaga is tevékeny részt vett. A februáriusi események nem lepték meg az École normale ifjúságát, melyet az áram szintén magával ragadott s a mely népszerűsége által támogatva a rend fentartása körül nagy érdemeket szerzett magának. Eleinte az École polytechnique ifjúsága csatlakozott a mozgalomhoz, majd e példán buzdulva, a normalisták közül többen létrákon ereszkedtek le az épületből, míg végre márcziusban maga a kormány szüntette be az előadásokat és az ifjakat katonai egyenruhába bújtatva, a legkülönbözőbb vállalatoknál értékesítette. Hogy mily fontos a katonai kiképzésnél egy testület értelmisége és tanultsága, írja *Mesières*, azt hebizonyították a normalisták, kik katonai előljáróik tanúsága szerint két hónap multán kiképzés tekintetében a saint-cyriekkel versenyeztek. A következő lapok telve vannak a legváltozatosabb s jórészt helyi és nemzeti érdekű harczias olvasmányokkal, kisebb-nagyobb hőstettekkel, melyekben az író személye nagy szerepet vitt. Négy hónap mulva ez is véget ért. A normalisták kitettek magukért: «Mondja meg

tarsainak, szolt Galy-Cazalat, hogy az ő egyenruhájuk volt az első és az utolsó, a melyet tűzben látni lehetett. Ezt sohasem fogjuk elfelejteni . . . »
 Ismét beállt a komoly tanulmányok ideje: a *licence* és az *agrégation* nehéz vizsgái közeledtek és tanárok s tanítványok aggódva néztek elébük. Az alapos kitérés s a visszamaradt szórakozottság daczára az eredmény nem lett rosszabb. Az *École normale* akkori tanítványai közül sokan gazdagították fényes nevekkal a hazát. «Ezen nevek — írja érdekes visszaemlékezéseinek befejezéseül Masières — eléggé bizonyítják, hogy a katonai élet, melybe a körülmények, a törvény és a nemzeti képviselő védelme sodortak, bennünk sem az irodalmi sem a tudományos hivatást nem bénította meg. Sőt ellenkezőleg, meglehet, hogy a gondolatoknak újabb ingert, a szellemeknek több határozottságot, a lelkeknek nagyobb fenköltséget adott.»

kf.

— A Délmagyarországi Tanítóegylet XXVIII. nagygyűlése «az 1868. évi XXXVIII. t.-czikk reviziójára» és általában a hazai népoktatás korszerű reformjára vonatkozólag a következő irányeszméket hozza javaslatba :

1. A közoktatásügyi miniszterium választassék el a vallásügyi miniszteriumtól.

2. A közoktatásügy nemzeti és valláserkölcsei alapon egységessé szervezendő ; a család, az óvoda, a népiskola és középiskola szorosabb kapcsolatba hozassanak egymással.

3. A népiskolai nevelés és oktatás ingyenes legyen.

4. Az iskolázás kötelezettsége 7—13, illetve 13—15 éves korig tartson.

5. Az ismétlő-iskolák a helyi viszonyok szerint iparos-, kereskedelmi-, földmives-, bányász-, felsőbb leány- vagy ezek mintájára szervezendő továbbképző iskolákká alakíttassanak át.

6. A népiskolák felállítása kizárólag az állam joga és kötelessége s ezen jogát csak azon esetben ruházza át más faktorokra, ha ezek úgy általánosságban, mint a részletekben szigoruan a törvény utasításaihoz alkalmazkodnak.

7. Az iskolafelügyelet joga kizárólag az államé, s ezen jogát szakközegei által közvetlenül gyakorolja és közegeit ily célból intézkedési joggal felruházza.

8. A közvetlen felügyelet érdekében a megyei tanfelügyelők alá járási tanfelügyelők rendelendők ; ezek az érdemesebb néptanítók sorából, azok pedig előléptetés útján a járási tanfelügyelők sorából neveztesse ki. A megyei tanfelügyelőségre külön szakvizsga adja meg a minősítést. A közoktatási miniszterium magasabb állásai a megyei tanfelügyelők sorából töltendők be.

9. Az iskola belügyeit a tanítótestület és a tanfelügyelők intézzék el; az iskolaszék csak az iskola anyagi ügyeit gondozza és az iskolaügy népszerűsítését szolgálja.

10. A népiskolai nevelés és oktatás a sziv-, kedély- és jellemképzés eszközeit az eddiginél nagyobb mérvben alkalmazza és nagyobb figyelemre méltassa mint a reáliákat.

11. Miután a gyermek az óvodában a magyar nyelvet már megtanulja, folytatólagosan a népiskolában a tanítás már az I. osztályban magyar nyelven történjék.

12. Minden iskola mellett legyen játszó- és tornahely. Az iskola árnyas kerthelyiség legyen, melynek építését és felszerelését a tanfelügyelő ellenőrzi.

13. A tanítóképzés oly módon szervezendő, hogy a leendő tanító érettségi vizsgát tegyen, azután pedig két évi pädagogiai kurzust hallgasson. Az ezen kiképzés alapján oklevelet nyert néptanítók sorából nevezendők ki a felső nép- és polgári iskolák tanítói oly kikötéssel, hogy azon tantárgyakból, melyeket tanítanak, egy-két év alatt szakvizsgát tenni tartoznak.

14. A tanítói oklevél az első szolgálati év után egy országos vizsgálóbizottság által állíttassék ki.

15. Tanítóképezdei tanároknak tudományosan képzett néptanítók alkalmaztassanak, kik legalább 5—6 éven át nyilvános népiskolánál működtek s egy országos vizsgálóbizottság előtt képezdei tanárképesítő vizsgát tettek.

16. A néptanítók, tekintet nélkül a felekezetiiségre vagy nemzetiiségre az állami szervezetben külön hivatalnoki testületet képezzenek és jelöltsésk meg törvény útján præcise a hely, melyet a néptanító a közszolgálatban levő egyének közt elfoglal. Utóbbira nézve irányadó elvül szolgáljon az, hogy ezen osztályozásnál a tanítói működés értéke, a tanítói állás tekintélye a népnevelésügy fontosságának és érdekének megfelelő színvonalra emeltessék.

17. A tanítók szolgálati viszonyai oly módon szabályoztassanak, hogy minden iskolánál egységes eljárás, egyöntetűség hozassék létre.

18. A tanítók fegyelmi ügyei a mostani bíróságtól elveendőek. Tanítók ellen indított fegyelmi eljárásnál a vizsgáló bíró, valamint a fegyelmi bizottság tagja a megyei kir. tanfelügyelő elnöke alatt csak szakember lehessen. Ezen fegyelmi bíróság minden irányban független legyen s a legkevesebb is érdekelt személyek a fegyelmi eljárás minden mozzanatából feltétlenül kizárandók.

19. A törvény szigorú végrehajtása felelősség terhével járjon. A végrehajtás körül észlelt mulasztás a törvényben meghatározandó szigorú büntetéssel sújtassék.

Jelen irányeszméket a «Délmagyarországi Tanítóegylet» XXVIII. nagygyűlése az összes hazai tanítótestületeknek elfogadásul ajánlja; az eszmék szemmel tartásával memorandumot intéz a magas kormányhoz; s végül a «Tanítók Országos Bizottságát» is felkéri, hogy a népoktatási törvény revízióját ezek értelmében sűrgesse.

— Felhívás Magyarország tanítói s tanári egyesületeihez, testületeihez. Magyarország tanügyi körei, a tanítói és tanári egyesületek, testületek majdnem mindenike foglalkozott már a maga körében azzal, mi módon vegyenek részt a küszöbön álló ezredéves ünnepen. A millénium a alkalmával tartandó gyűlések terjedelmére, jellegére és teendőire nézve különböző egyesületek, testületek a magok körében mindeddig végleges megállapodásra nem jutottak; mindazáltal a tanácskozások mindenikénél az az óhaj nyilvánult, hogy a magyar tanügy munkásainak a milléniumkor való szereplése a nemzeti ünnep arányaihoz, fényéhez, benső természetéhez, valamint a köznevelés ügyének országos fontosságához illő legyen. Ezért hova-tovább az a nézet tört magának útát, hogy az egyesületeknek, s testületeknek, köröknek megszokott különálló s egymástól teljesen független gyűlései helyett oly tanügyi kongresszus tartassék, a mely az ország összes közoktatási munkásait tömörítse s a köznevelés ügyét nem a jelenlegi széttagoltságában, hanem a maga egész és egységes voltában ölelje fel.

Egy ilyen országos és egyetemes jellegű gyűlésnek eszméjét, a melyet az ország számra nézve legtekintélyesebb tantestülete, a néptanítóság, vetett fel először, már több tanügyi egyesület és testület örömmel üdvözölte és felkarolta, s remélni lehet, hogy a többi egyesületek is csatlakozni fognak ahhoz, annyiival inkább, mert ma már általános a nézet a köznevelés és oktatás munkásai között, hogy a közoktatás bizonyos bajainak megszüntetésére s egyes vitás tételeinek tisztázására inkább a közös tanácskozás, mint az egymástól elzárkózott egyesületek működése által lehet hatni. Ilyenek a kisdedővótól az egyetemig az egész iskolai szervezetet s a mai tanítási és nevelési rendszert illető ügyek, a melyek nemcsak az egyes iskolák működésére, hanem a családi és házi nevelésre is kihatnak, s a melyek csak úgy világhatóság meg teljesen, ha a magok egészében és egységében fogjuk fel és tárgyaljuk. De az egyetemes és országos körű és jellegű gyűlésre szükségünk van főleg azért, hogy az érintkezés és közös tanácskozás által legalább némileg enyhítsük a közöttünk meglazult testületi élet hátrányait, káros következményeit s előkészítsük azt a szép jövőt, a mikor az egész tanügyi társadalmat egységes kartársi érzület s erőteljes közszellem hatja át, a mely életet és lelkesedést önt az egyesek, a testületek működésébe s hatékonyabbá teszi munkájukat. Az országos és egyetemes tanügyi

kongresszus eszméjéhez speciális nemzeti érdek is fűződik: az együttes fellépéssel és határozatokkal támogatni a nemzeti irányt s azon eszközökről és módokról tanácskozni, a melyekkel a magyar nyelvnek és általában a magyar nemzeti műveltségnek lényeges alkotó elemei minden iskolában s minden tanításnál kellőleg érvényre juttathatók s a hazai közoktatás intézményei mindenütt s mindenkor a magyar nemzeti műveltség terjesztőivé tehetőek.

Mindezeknél és még egyéb okoknál fogva, a melyeknek részletes elősorolása meghaladja ezen felhívás keretét, a magyar közoktatás egységes és egyetemes fejlődése érdekében közszükségnek látszik 1896-ban országos és egyetemes jellegű tanügyi kongresszust tartani. Ezen gyűlés előkészítése, sikerének biztosítása céljából azonban okvetetlen szükséges tanügyi életünk főtényezőinek s különösen a köznevelési egyesületeknek érintkezése, tervszerű együttműködése. Ezt óhajtjuk létesíteni, az alulírott előkészítő-bizottság tagjai, midőn jelen felhívásunkkal a tanítói és tanári egyesületekhez, testületekhez fordulunk s véleményöket az országos és egyetemes tanügyi kongresszusra nézve kikérjük. Mielőtt azonban javaslatainkat előadnók, tájékozás végett szükségesnek látjuk küldetésünk eredetéről röviden beszámolni.

Az országos és egyetemes tanügyi kongresszus eszméje először a néptanítóságot képviselő Magyarországi Tanítók Országos Bizottságában pendült meg, a mely az 1893. évi augusztus 22-én tartott nagygyűlésén azon óhaját fejezte ki, hogy az ezredévi ünnepek alkalmával Magyarország pädagogiai karát egyetemlegesen felölelő gyűlés tartassék. Majd támogatást nyert ez eszme az országos kiállítás közoktatási végrehajtó bizottsága részéről, a mely a jelen év január havában tartott gyűlésén örömmel üdvözölte a csupán hazai tanférfiakra szorítókozó egyetemes gyűlés eszméjét, de az ügy megindítását magára a társadalomra, illetve a tanférfiakra bízta. Ezen bátorításra a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának igazgató-tanácsa jónak látta haladék nélkül megtenni a kellő lépéseket. A f. é. márczius havában felhívást bocsátott ki az összes hazai tanügyi egyesületekhez és testületekhez a teendők együttes megvitatása céljából. E felhívás következtében jött létre a f. é. pünkösöd napján tartott értekezlet, a melyen az ország minden részéből minden rendű tanférfiak és nők vettek részt s valamennyien lelkesedéssel fogadták az egyetemes gyűlés megtartására irányuló mozgalmat s a gyűlésen megjelentek közül az alulírott előkészítő bizottságot küldték ki a szükséges lépések megtételére.

Az előkészítő-bizottság a f. é. szeptember hónapban kezdte meg tanácskozásait s részint a bizottságban, részint az egyesületekben és testületekben a következő nézetek merültek fel a gyűlés irányára és módzataira nézve:

1. 1896-ban az országos kiállítás alkalmával oly tanügyi kongresszus tartassék, a mely magában foglalja Magyarország nevelőinek és oktatóinak egyetemét.

2. A gyűlés a szabad részvétel alapján létesüljön, tehát abban bizonyos, csekély tagsági díj lefizetése mellett minden a nevelés terén működő, vagy a nevelés és oktatás ügye iránt érdeklődő férfi és nő részt vehet.

3. A kongresszus felöleli a közoktatási szervezet minden ágát, valamint az egyéni és társadalmi neveléstudomány fontos tételeit.

4. A részletes tételek megvitatására szakosztályok alakítandók, de az egész köznevelést átölelő ügyek a teljes ülésen tárgyalandók, mely a szakosztályok határozatait is tudomásul veszi és kihirdeti.

5. A szakosztályok tárgyalásaik eredményét a plenumnak bejelentik, de a határozatok ott újabb tárgyalás alá nem kerülnek.

6. A gyűlés szervezése, rendezése, tételeinek kitűzése, előleges megvitatása, egyszóval a gyűlés előkészítése, a tanügyi egyesületek és testületek közreműködésével történjék.

7. Az országos tanítói és tanári egyesületek évi rendes közgyűléseiket a kongresszus idején, illetve az azt megelőző vagy követő napon, és Budapesten tartásuk meg; de mivel a kongresszus előreláthatólag több napra fog kiterjedni, kívánatos, hogy az egyesületek gyűléseiken csak halaszthatatlan házi és adminisztratív ügyeiket intézzék el.

8. A kongresszus szervezetének és tárgykörének megállapítása végett az 1895. év tavaszán képviseleti alapon országos szervező gyűlés hívandó egybe.

A mint e javaslati pontok mutatják, az országos és egyetemes tanügyi kongresszust habár a szabad részvétel alapján, de az egyesületek és testületek támogatásával és közvetlen közreműködésével véljük megvalósíthatni. Ezért teljes tisztelettel kérjük a hazai országos tanítói és tanári, kisdédóvi s egyéb tanügyi egyesületeket, valamint iskolai testületeket:

1. hogy eme felhívásunkat tárgyalni, a közölt javaslatokra s főleg a 6. és 7. pontra nézve becses véleményüket velünk tudatni sziveskedjenek;

2. a kongresszushoz való csatlakozás jeléül és annak támogatása végett az előkészítő bizottságba néhány képviselőt küldeni méltóztásának.

A feleletek a f. é. december hó végéig az előkészítő bizottság titkárságához (Nagy László, Budapest, József-körút 85.) küldendők.

Tisztelt Pályatársak! Megbízatusunkhoz híven ime megtettük a nézetünk szerint célra vezető lépést az 1896-ban tartandó országos és egyetemes tanügyi kongresszus érdekében; további munkánk sikere-

attól függ, mily buzgón karolják fel az ügyet a köznevelés munkásai. Az eszme jogossultságába vetett bizodal munknál fogva hiszszük annak megvalósulását és reméljük, hogy nemzetünk valóban részesülni fog az ifjuság nevelésén fáradozó egyetértő tevékenységének dicső látványában. Buzdítson minket amaz elődeink példája, a kik magasztos köz-művelődési eszméktől s a kartársai együttes működés gondolatától áthatva 1848-ban létesítették «az első egyetemes és közös magyar tanító-gyűlés»-t s történelmi nevezetességű tanácskozásaiknál és hozott határozataiknál fogva maradandó emléket állítottak magoknak. De buzdítson bennünket az a gondolat is, hogy nemzetünk az ezeréves fennállás nagy ünnepe alkalmával szintén nem kicsinyes dolgokat, hanem nagy tettet vár tőlünk, a mely méltó legyen a hazai köznevelési és művelődési ügy nagy történelmi szerepéhez s egyúttal a hazánk jövőjét a végtelen időkig biztosító nagy hivatásához. Ez a magasztos cél lelkesítsen mindnyájunkat s tömörítse erőinket oly mű létrehozásában, a mely a késő korban is hirdesse a mai tanítói nemzedék dicsőségét!

Kelt Budapesten, 1894. október 27-én. Az országos és egyetemes tanügyi kongresszust előkészítő bizottság nevében és megbízásából: *Dr. Heinrich Gusztáv*, elnök. *Nagy László*, titkár. *Böngérfi János*, jegyző.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1894. november hó 17-én.

Jelen vannak: dr. Heinrich Gusztáv elnöklete alatt Badics Fer., Csengeri János, Gyomlay Gyula, György Aladár, Gyulay Béla, Hegedüs-Károly, Kármán Mór, Komáromy Lajos, Lakits Vendel, Lederer Ábrahám, Málnay Mihály, Nagy László, Peres Sándor, Péterfy Sándor, Radó Vilmos, Suppán Vilmos, Zsengeri Samu, Trájtler Károly rendes tagok, utóbbi mint jegyző; Roboz István, Scherer Sándor (Baja) s még számosan mint vendégek.

I. Badics Ferencz titkár felolvassa dr. Kováts S. János (Brassó): «*A képzelet szerepe az oktatásban*» című értekezését. A tárgyhoz Badics, Kármán, Nagy L., Roboz István s az elnök szólnak hozzá.

II. Nagy László felolvassa *jelentését a debreczeni orsz. tanszerkiállításról*. Hozzászólnak: Kármán, Péterfy, Hegedüs, Szuppán, az előadó és az elnök.

A felolvasó ülést a r. tagok zárt ülése követte. Titkár külső tagok felvételét ajánlja. Felvétetnek: *Adamecz István* (Szód-Rákos), *Csapó Antonin* (Komárom), *Kardos Czelesztin* (Esztergom), *Móroc Emilián*.